

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 och 4 §§ lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, så ock om fortsatt giltighet av samma lag.

Genom en den 14 december 1951 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 10, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 2 och 4 §§ lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, så ock om fortsatt giltighet av samma lag.

Härigenom förordnas, dels att 2 och 4 §§ lagen den 29 november 1946 med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att lagen, vilken enligt lag den 13 maj 1949 (nr 200) gäller till och med den 31 december 1952, skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1955.

(Gällande lydelse.)

2 §.

Patentansökningar och — — — — — bestämmer (granskningsmyndigheten).

Finner granskningsmyndigheten uppfinning som i 1 § sägs vara av sådan betydelse för försvaret att den alltjämt bör hemlighållas, skall den utan dröjsmål meddela beslut där- om. Föreligger ej sådant beslut inom *en månad* efter det så beskaffade ansökningshandlingar inkommit till patentmyndigheten att ansökningens föremål tydligt framgår därav, vare förbud varom stadgas i 1 § ej där- efter gällande med avseende å upp- finningen.

(Föreslagen lydelse.)

2 §.

Finner granskningsmyndigheten uppfinning som i 1 § sägs vara av sådan betydelse för försvaret att den alltjämt bör hemlighållas, skall den utan dröjsmål meddela beslut där- om. Föreligger ej sådant beslut inom *två månader* efter det så beskaffade ansökningshandlingar inkommit till patentmyndigheten att ansökningens föremål tydligt framgår därav, vare förbud varom stadgas i 1 § ej där- efter gällande med avseende å upp- finningen.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

4 §.

Har staten icke inom tre månader efter det granskningsmyndigheten enligt 2 eller 3 § meddelat beslut om fortsatt hemlighållande av uppfinning genom beslut om expropriation eller annorledes förvärvat all rätt till uppfinningen, upphör förbudet att gälla vid utgången av denna tid. Konungen äger dock, om det av särskilda omständigheter finnes påkallat, dessförinnan besluta om förlängning av tiden med högst *fyra* månader.

4 §.

Har staten icke inom tre månader efter det granskningsmyndigheten enligt 2 eller 3 § meddelat beslut om fortsatt hemlighållande av uppfinning genom beslut om expropriation eller annorledes förvärvat all rätt till uppfinningen, upphör förbudet att gälla vid utgången av denna tid. Konungen äger dock, om det av särskilda omständigheter finnes påkallat, dessförinnan besluta om förlängning av tiden med högst *tre* månader.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1952. Med avseende å uppfinning, rörande vilken ansökningshandlingar inkommit till patentmyndigheten före nämnda dag, skall dock äldre lag gälla.

I fråga om de i propositionen anförda skälen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret (försvarsuppfinningslagen) innehåller bestämmelser om förbud mot uppfinnings offentliggörande (1—6 §§), om expropriation (7 §), om hemliga patent (8 och 9 §§) och om ersättning (10 §). Därjämte innehåller lagen i 11—14 §§ vissa särskilda bestämmelser. I lagen som ursprungligen gällde till och med den 31 december 1949 men vars giltighetstid genom lag den 13 maj 1949 (nr 200) förlängts till och med den 31 december 1952, ha icke vidtagits några ändringar under dess hittillsvarande bestånd.

I lagens 2 § stadgas, att patentansökningar och därtill hörande handlingar skola av patentmyndigheten för granskning beträffande uppfinningarnas betydelse för rikets försvar hållas tillgängliga för myndighet som Konungen bestämmer (granskningsmyndigheten) samt att, om denna myndighet finner uppfinning som avses i lagens 1 § vara av sådan betydelse för försvaret att den bör hemlighållas, myndigheten utan dröjsmål skall meddela beslut därom. Vidare stadgas i 2 § att, om beslut ej föreligger inom en månad från det så beskaffade ansökningshandlingar inkommit till patentmyndigheten att ansökningens föremål tydligt framgår därav, förbud som med stöd av 1 § meddelats mot att offentliggöra eller eljest yppa uppfinningen därefter ej är gällande. Därest staten icke inom tre månader efter det gransknings-

myndigheten enligt 2 eller 3 § meddelat beslut om fortsatt hemlighållande av uppfinning förvärvat all rätt till uppfinningen, upphör förbudet att gälla vid utgången av denna tid; dock äger Kungl. Maj:t i vissa särskilda fall dessförinnan besluta om förlängning av tiden med högst fyra månader (4 §). Enligt kungörelse den 6 december 1946 (nr 764) skall en särskild nämnd (granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.) vara granskningsmyndighet enligt lagen.

I propositionen meddelas, att *granskningsnämnden* i skrivelse den 18 oktober 1951 lämnat upplysningar om nämndens verksamhet under tiden den 1 juli 1948—den 30 juni 1951 samt därjämte anført, att nämnden för sin del funne de skäl som föranlett lagens utfärdande äga giltighet jämväl efter 1952 års utgång.

Granskningsnämnden har i sin skrivelse vidare anført följande:

Enligt 2 § i 1946 års lag skall nämndens beslut om hemlighållande av en patentsökt uppfinning föreligga inom en månad efter det så beskaffade ansökningshandlingar inkommit till patentmyndigheten, att ansökningens föremål därav tydligt framgår. Då ansökningarna ur förevarande synpunkt måste underkastas förberedande granskning av någon av nämndens sakkunniga under samråd med vederbörande statliga myndighet, blir den tid, inom vilken nämnden sålunda har att taga ställning till frågan om en patentsökt uppfinnings hemlighållande, ej sällan alltför knapp. Nämnden anser sig därför böra föreslå sådan ändring av 2 §, att sagda tid utsträcker till två månader.

Då det icke torde vara lämpligt att förlänga den sammanlagda tid, under vilken en uppfinning enligt lagen kan hemlighållas, ifrågasätter nämnden, huruvida icke den tid av fyra månader, med vilken Konungen enligt 4 § i lagen äger förlänga hemlighållandet, skulle kunna minskas till tre månader.

Yttranden över granskningsnämndens skrivelse ha efter remiss avgivits av överbefälhavaren, krigsmaterielverket, patent- och registreringsverket samt Sveriges industriförbund.

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har vid lagrådsremissen anført följande.

»Av granskningsnämndens skrivelse och yttrandena i ärendet framgår, att behov av försvarsuppfinningslagens förlängning föreligger. På grund härav vill jag förorda, att lagens giltighetstid förlänges med tre år.

Enligt försvarsuppfinningslagen åligger det granskningsmyndigheten att, om patent sökes å krigsmaterieluppfinning, senast inom en månad från det fullständiga ansökningshandlingar inkommit till patentmyndigheten besluta, huruvida uppfinningen i fortsättningen skall hemlighållas (2 § andra stycket). Har beslut om fortsatt hemlighållande ej meddelats inom denna tid, upphör förbudet. Detsamma gäller enligt 4 § första punkten, om ej staten inom tre månader från beslutet förvärvat all rätt till uppfinningen. Sistnämnda tidsfrist kan dock enligt andra punkten i sistnämnda paragraf av Kungl. Maj:t förlängas med ytterligare fyra månader, om det av särskilda

omständigheter finnes påkallat. Den sammanlagda tid, under vilken frågan om statens förvärv av uppfinningsrätten kan hållas svävande, är alltså åtta månader. Med hänsyn till den enskildes starka intresse av att så snart som möjligt kunna disponera över uppfinningen anser jag det icke lämpligt att ytterligare utsträcka sistnämnda tid. Däremot är jag benägen att biträda granskningsnämndens, av en lång praktisk erfarenhet dikterade och i alla remissyttrandena tillstyrkta förslag att utsträcka tidsfristen i 2 § andra stycket från en månad till två månader. Av vad jag förut sagt följer, att denna ändring bör föranleda en sänkning av den i 4 § andra punkten angivna fristen från fyra månader till tre månader.

Av praktiska skäl torde det vara lämpligt att låta lagändringarna träda i kraft den 1 juni 1952. Med avseende å uppfinning, rörande vilken ansökningshandlingar — om ock ej fullständiga — ingivits till patentmyndigheten före nämnda dag, synes dock äldre lag böra gälla.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 10, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 februari 1952.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Branting, Ahlkvist, Olofsson, Lindblom, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Herbert Hermansson, John Johansson och Herlitz;

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedlund i Östersund, Johansson i Norrfors, Lindberg, Landgren, fröken Öberg, herr Östlund och fröken Liljedahl.